

***Suvestinė redakcija nuo 2021-05-01***

*Įsakymas paskelbtas: Žin. 2007, Nr. [120-4950](#), i. k. 10700RSISAK00000063*

***Nauja redakcija nuo 2021-05-01:***

*Nr. [V-91](#), 2020-12-29, paskelbta TAR 2020-12-29, i. k. 2020-28936*

## **RADIACINĖS SAUGOS CENTRO DIREKTORIUS**

### **ĮSAKYMAS**

### **DĖL APŠVITĄ PATIRIANČIŲ DARBUOTOJŲ APŠVITOS IR DARBO VIETŲ STEBĖSENŲ ATLIKIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2007 m. lapkričio 16 d. Nr. 63

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 1 punktu:

1. T v i r t i n u Apšvitą patiriančių darbuotojų apšvitos ir darbo vietų stebėsenų atlikimo taisykles (pridedama).

2. P a v e d u Radiacinės saugos centro direktoriaus pavaduotojui kontroliuoti šio įsakymo vykdymą.

DIREKTORIUS

ALBINAS MASTAUSKAS

## PATVIRTINTA

Radiacinės saugos centro direktoriaus  
2007 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. 63  
(Radiacinės saugos centro direktoriaus  
2020 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. V-91  
redakcija)

# APŠVITĄ PATIRIANČIŲ DARBUOTOJŲ APŠVITOS IR DARBO VIETŲ STEBĖSENŲ ATLIKIMO TAISYKLĖS

## I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Apšvitą patiriančių darbuotojų apšvitos ir darbo vietų stebėsenų atlikimo taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato apšvitą patiriančių darbuotojų (toliau – darbuotojai) apšvitos ir jų darbo vietų stebėsenų atlikimo dažnį, apimtį, atlikimo vietas (Taisyklių 1–5 priedai) bei darbo vietų ir darbuotojų apšvitos stebėsenų duomenų registravimo ir saugojimo tvarką, taikomą asmenims, planuojantiems vykdyti veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais (toliau – šaltiniai), išskyrus branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais (toliau – veikla), ir tokios veiklos vykdytojams (toliau – veiklos vykdytojai).

2. Darbuotojų apšvitos ir darbo vietų stebėsenų tikslas – remiantis dozės galios darbo vietose ir (ar) oro ir paviršių radioaktyviojo užterštumo bei išorinės ir vidinės apšvitos dozių matavimų rezultatais nustatyti darbuotojų patiriamą apšvitą ir įrodyti, kad neviršijami tirtinieji lygiai ir ribinės dozės, bei įvertinti darbuotojams taikomų radiacinės saugos priemonių efektyvumą ir radiacinės saugos požiūriu sukurti saugias darbo sąlygas.

3. Veiklos vykdytojai, remdamiesi darbuotojų apšvitos ir darbo vietų stebėsenų rezultatais, privalo nustatyti kiekvienos pareigybės, kiekvienos kategorijos (A ar B) darbuotojų kiekvieno matuojamo ar įvertinamo dydžio (efektinės dozės, akies lęšiuko ar galūnių lygiavertės dozės ir kt.) tirtinuosius lygius ir užtikrinti, kad juos viršijus bus nustatytos ir pašalintos to priežastys. Tirtinieji lygiai gali būti nustatomi remiantis paskutiniais 2–3 metais atliktų darbuotojų apšvitos ir darbo vietų stebėsenų rezultatais. Pradedantiems dirbti su šaltiniu darbuotojams tirtinieji lygiai nustatomi pagal darbuotojų, dirbančių su tos pačios rūšies šaltiniu bei tokiais pat darbo sąlygomis, nustatytus tirtinuosius lygius. Pasikeitus darbo pobūdžiui, jo intensyvumui tirtinieji lygiai turi būti įvertinami iš naujo bei esant būtinybei nustatomi nauji.

4. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

4.1. **Apšvitą patiriančių darbuotojų apšvitos stebėseną** (toliau – darbuotojų apšvitos stebėseną) – sistemingas ir nuolatinis apšvitą patiriančių darbuotojų išorinės ir vidinės apšvitos dozių matavimas, įvertinimas, registravimas ir prognozavimas.

4.2. **Biologinė dozimetrija** – žmogaus kūno apšvitos dozės įvertinimas, naudojant biologinius žymenis.

4.3. **Darbo vietų stebėseną** – sistemingas dozės galios, radioaktyviojo užterštumo (oro ir paviršiaus) matavimas darbo vietose, kuriose apšvitą patiriantys darbuotojai dirba veikiami apšvitos, šių matavimų rezultatų įvertinimas, registravimas ir prognozavimas.

4.4. **Individualusis dozimetras** (toliau – dozimetras) – prietaisas, skirtas individualiosios dozės ekvivalentui matuoti ir išorinės apšvitos efektinei ir (ar) lygiavertei dozei įvertinti.

4.5. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatyme, Lietuvos higienos normoje HN 73:2018 „Pagrindinės radiacinės saugos normos“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. 663 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 73:2018 „Pagrindinės radiacinės saugos normos“ patvirtinimo“ (toliau – Lietuvos higienos norma HN 73:2018

„Pagrindinės radiacinės saugos normos“), Lietuvos higienos normoje HN 112:2019 „Vidinės apšvitos stebėsenos reikalavimai“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. 389 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 112:2019 „Vidinės apšvitos stebėsenos reikalavimai“ patvirtinimo“ (toliau – Lietuvos higienos norma HN 112:2019 „Vidinės apšvitos stebėsenos reikalavimai“), ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose radiacinę saugą.

## **II SKYRIUS DARBO VIETŲ STEBĖSENA**

5. Veiklos vykdytojų atliekama darbo vietų stebėseną ir jos dažnis turi užtikrinti darbuotojų apšvitos sąlygų visose darbo vietose ir darbuotojų apšvitos įvertinimą visais veiklos etapais.

6. Darbo vietų stebėsenos atlikimo tvarkos apraše turi būti nurodyta:

6.1. šaltinio pavadinimas ir tipas (nurodyti radionuklidus, jeigu jie įeina į šaltinio sudėtį);

6.2. jonizuojančiosios spinduliuotės rūšis;

6.3. šaltinio aktyvumas, išskyrus jonizuojančiosios spinduliuotės generatorius;

6.4. jonizuojančiosios spinduliuotės energija arba didžiausia jonizuojančiosios spinduliuotės generatoriaus įtampa;

6.5. darbo vietų stebėsenos matavimų dažnis;

6.6. matuojami dydžiai ir matavimo vienetai;

6.7. darbo vietų stebėsenos matavimų vietos (atsižvelgus į Taisyklių 1–5 priedus), kurios turi būti aprašytos ir, išskyrus kilnojamuosius ar nešiojamuosius šaltinius, kurie naudojami nefiksuotose vietose, pažymėtos patalpų arba teritorijos planuose, kuriuose pavaizduotos kontroliuojamoji ir stebimoji zonos. Kilnojamųjų ar nešiojamųjų šaltinių, kurie naudojami nefiksuotose vietose, darbo vietų stebėsenos matavimų vietos numatomos ir aprašomos atsižvelgiant į jų techniniuose dokumentuose nurodytas saugaus darbo taisykles;

6.8. tirtinieji lygiai ir priemonės, kurias būtina taikyti viršijus tirtinuosius lygius;

6.9. matavimo prietaisai, atitinkantys jonizuojančiosios spinduliuotės rūšį, energiją ir radionuklidų aktyvumą;

6.10. matavimo prietaisų metrologinės patikros ir (ar) kalibravimo atlikimo data;

6.11. matavimų metodai ir matavimų atlikimo instrukcijos (procedūros);

6.12. matavimo rezultatų įvertinimo ir darbuotojų apšvitos prognozavimo instrukcijos (procedūros);

6.13. matavimus atliekantis asmuo ir jo pasirengimą atlikti matavimus įrodantys dokumentai.

7. Kai matavimus ir jų rezultatų įvertinimą atlieka ne pats veiklos vykdytojas, Taisyklių 6.9–6.12 papunkčiuose nurodytų duomenų darbo vietų stebėsenos atlikimo tvarkos apraše nenurodoma, o Taisyklių 6.13 papunktyje numatytu atveju darbo vietų stebėsenos atlikimo tvarkos apraše nurodomas šiuos matavimus ir matavimų rezultatų įvertinimą atliekantis asmuo.

8. Darbo vietų stebėseną turi būti atlikta prieš pradedant veiklą, pakeitus šaltinį, perkėlus šaltinį į kitą vietą, atlikus įrangos remontą, dėl kurio gali pakisti apšvitos sąlygos ir gaunamos dozės, rekonstravus ar suremontavus patalpas, jeigu po rekonstrukcijos ar remonto gali pakisti apšvitos sąlygos ir gaunamos dozės, ir pakeitus apsaugą ar kurį nors jos elementą, bet ne rečiau kaip nurodyta Taisyklių 1–5 prieduose.

9. Darbo vietų stebėsenos metu atliekami:

9.1. aplinkos dozės ekvivalento galios matavimai išorinės apšvitos efektinei dozei įvertinti ir prognozuoti ir (ar) kryptinės dozės ekvivalento galios matavimai išorinės apšvitos odos, galūnių ar akies lęšiuko lygiavertėms dozėms įvertinti ir prognozuoti;

9.2. paviršiaus radioaktyviojo užterštumo matavimai. Šių matavimų metu nustatoma, kokiomis radioaktyviosiomis medžiagomis užterštas paviršius, įvertinami ir prognozuojami matavimo rezultatai;

9.3. radionuklidų aktyvumo koncentracijos ore matavimai. Šių matavimų metu darbo vietų ore nustatomos radioaktyviosios medžiagos, įvertinami ir prognozuojami jų rezultatai.

10. Darbo vietų stebėsenai skirti matavimai turi būti atliekami tik metrologiškai patikrintais ir (ar) kalibruotais matavimo prietaisais, atitinkančiais jonizuojančiosios spinduliuotės rūšį, energiją, ekspozicijos trukmę ir radionuklidų aktyvumą.

### **III SKYRIUS DARBUOTOJŲ APŠVITOS STEBĖSENA**

11. Darbuotojų apšvitos stebėsenos metu įvertinama, ar darbuotojo gauta apšvitos dozė neviršija nustatytų tirtinųjų lygių ir ribinių dozių.

12. Darbuotojų apšvitos stebėseną skirstoma į:

12.1. išorinės apšvitos stebėseną (viso kūno, akių, odos ir (ar) galūnių);

12.2. vidinės apšvitos stebėseną.

13. Atliekant išorinės apšvitos stebėseną dozimetrais, matuojami individualiosios dozės ekvivalentai ir pagal juos įvertinama darbuotojo gauta išorinės apšvitos efektinė dozė, akies lęšiuko, odos ir galūnių lygiavertė dozė.

14. Išorinės apšvitos stebėseną, atsižvelgus į Taisyklių 1–5 priedus, privalo būti atliekama:

14.1. A kategorijos darbuotojų;

14.2. B kategorijos darbuotojų:

14.2.1. 1 metus nuo darbo su konkrečiu šaltiniu arba darbo jonizuojančiosios spinduliuotės aplinkoje pradžios, siekiant patvirtinti, kad jie teisingai priskirti B kategorijai. Atlikus B kategorijos darbuotojų apšvitos stebėseną 1 metus, išorinės apšvitos stebėseną gali būti nutraukta gavus Radiacinės saugos centro (toliau – RSC) sutikimą, kaip nurodyta Taisyklių 1–5 prieduose. Veiklos, kurių metu B kategorijos darbuotojams išorinės apšvitos stebėseną neprivalo būti atliekama, nurodytos Taisyklių 1–5 prieduose. Darbuotojų, kuriems išorinės apšvitos stebėseną neatliekama, išorinė apšvita turi būti įvertinama pagal darbo vietų stebėsenos rezultatus;

14.2.2. išorinės apšvitos stebėseną tokiems darbuotojams turi būti atnaujinta ir atliekama Taisyklių 14.2.1 papunktyje nustatyta tvarka, atlikus veiksmus, dėl kurių pakito išorinės apšvitos sąlygos (pakeitus šaltinį didesnės įtampos jonizuojančiosios spinduliuotės generatoriumi ar didesnio aktyvumo radioaktyviuoju šaltiniu, perkėlus šaltinį į kitą vietą, rekonstravus ar suremontavus patalpas, pakeitus apsaugą arba kurį nors jos elementą ir kt.) ir galėjo padidėti gaunamos išorinės apšvitos dozės.

15. Akių ir (ar) galūnių išorinės apšvitos stebėseną turi būti atliekama, kai darbuotojai (intervencinės radiologijos ir kardiologijos, branduolinės medicinos ir kt. darbuotojai) patiria netolygią viso kūno apšvitą ir akies lęšiuko metinė lygiavertė dozė gali būti didesnė nei 5 mSv ir (ar) galūnių metinė lygiavertė dozė gali būti didesnė nei 150 mSv.

16. Siekiant patvirtinti akies lęšiuko gaunamą lygiavertę dozę, akių išorinė apšvita turi būti įvertinama kiekvienais metais (naujai pradėjusių dirbti darbuotojų akių išorinė apšvita įvertinama jų darbo pradžioje):

16.1. matuojant individualiosios dozės ekvivalentą dozimetru, nešiojamu ne trumpiau kaip tris mėnesius virš individualiųjų apsaugos priemonių kaklo srityje;

16.2. arba matuojant individualiosios dozės ekvivalentą dozimetru, nešiojamu ne trumpiau kaip tris mėnesius akių lygyje.

17. Jei Taisyklių 16 punkte nustatyta tvarka įvertinta akies lęšiuko metinė lygiavertė dozė yra didesnė nei 15 mSv, akių išorinės apšvitos stebėseną atliekama matuojant individualiosios dozės ekvivalentą dozimetru, nešiojamu akių lygyje.

18. Atsižvelgus į galūnių išorinės apšvitos stebėsenos rezultatus, gautus matuojant individualiosios dozės ekvivalentą dozimetru, pritvirtintu prie galūnės ir nešiojamu ne trumpiau kaip vienerius metus, galūnių išorinės apšvitos stebėseną gali būti nutraukta gavus RSC sutikimą.

19. Pasikeitus darbo sąlygoms, dėl kurių akių ar galūnių išorinė apšvita gali padidėti iki Taisyklių 15 punkte nurodytos akies lęšiuko ar galūnių lygiavertės dozės, išorinė apšvitos stebėseną turi būti atnaujinta.

20. Dozimetrai nešiojami laikantis šių reikalavimų:

20.1. darbuotojui priskirti dozimetrai nešiojami keičiant juos kas tris mėnesius, tačiau kai kurių specialybių darbuotojams (kardiologams, angiochirurgams, onkologams, neurologams, neurochirurgams, urologams ir kt.), atliekantiems intervencinės radiologijos procedūras, atsižvelgdamas į jų darbo specifiką, galimybę gauti didelę išorinės apšvitos lygiavertę ir (ar) efektingą dozę, veiklos vykdytojas turi nustatyti trumpesnę jų nešiojimo laiką;

20.2. dozimetras, skirtas išorinės apšvitos efektingai dozei įvertinti, nešiojamas virš individualių apsaugos priemonių krūtinės srityje;

20.3. atliekant tam tikrus darbus (vežant didelio aktyvumo šaltinius ir kt.), suderinus su asmeniu, atsakingu už radiacinę saugą, dozimetą reikia nešioti toje kūno pusėje (šone, ant nugaros), kuri gali gauti didžiausią išorinės apšvitos efektingą dozę;

20.4. darbuotojai (kardiologai, angiochirurgai, onkologai, neurologai, neurochirurgai, urologai ir kt.), atliekantys intervencinės radiologijos procedūras ar jose dalyvaujantys ir gaunantys didesnes išorinės apšvitos dozes (jei vienu dozimetru išmatuotas individualiosios dozės ekvivalentas virš individualiosios apsaugos priemonės viršija tirtinąjį lygį), siekiant tiksliau įvertinti išorinę apšvitos efektingą dozę turi nešioti po du dozimetrus, t. y. vieną po individualiosiomis apsaugos priemonėmis juosmens srityje, antrą – virš individualių apsaugos priemonių kaklo srityje;

20.5. darbuotojai, dirbantys su pramoniniais nešiojamaisiais (P klasės) ir kilnojamaisiais (M klasės) radiografais, ir kiti darbuotojai, išskyrus darbuotojus, nurodytus Taisyklių 20.4 papunktyje, kai dėl jų darbo pobūdžio dozės galia darbo vietoje gali kisti daugiau kaip 10 kartų ir yra tikimybė gauti dideles išorinės apšvitos lygiavertę ir efektingą dozes per trumpą laiką, kartu su dozimetru turi nešioti ir skaitmeninį dozimetą;

20.6. nėščios darbuotojos, siekiant nustatyti lygiavertę dozę, tenkančią juosmens sričiai, privalo nešioti papildomą dozimetą juosmens srityje po individualiosiomis apsaugos priemonėmis;

20.7. dozimetras, skirtas galūnių išorinei apšvitai įvertinti, nešiojamas pritvirtintas prie galūnės, gaunančios didžiausią apšvitą;

20.8. dozimetras, skirtas akių išorinei apšvitai įvertinti, nešiojamas akių lygyje, kuo arčiau akies, gaunančios didžiausią apšvitą, arba kaip nurodyta Taisyklių 16 punkte.

21. Veiklos vykdytojas atsako už tinkamą dozimetų nešiojimą. Nešiojant papildomus dozimetrus arba kai dozimetrai nešiojami kitoje kūno vietoje nei nurodyta Taisyklių 20.2 papunktyje, turi būti nurodoma tiksli jų nešiojimo vieta.

22. Įtarus, kad dėl tam tikrų priežasčių (radiologinės avarijos ir kt.) darbuotojas gavo išorinės apšvitos dozę, viršijančią tirtinąjį lygį, arba ribinę dozę, dozometro rodmenys turi būti nuskaitomi nelaukiant jų nešiojimo pabaigos.

23. Kai išmatuota darbuotojo išorinės apšvitos dozė viršija nustatytą tirtinąjį lygį arba ribinę dozę, veiklos vykdytojas per 10 darbo dienų išsiunčia RSC aiškinamąjį raštą ir darbuotojo pasiaiškinimo dėl gautos apšvitos kopiją. Aiškinamojo rašto turinys nustatytas Taisyklių 6 priede.

24. Kai vieno matavimo metu išmatuota darbuotojo viso kūno išorinės apšvitos dozė arba įvertinta išorinės apšvitos efektinga dozė viršija 100 mSv, darbuotojo gautai apšvitai patvirtinti veiklos vykdytojas privalo atlikti darbuotojo biologinės dozimetrijos tyrimus per 6 mėnesius nuo išmatuotos išorinės apšvitos dozės.

25. Vidinės apšvitos stebėseną atliekama, kai darbuotojas gali gauti 1 mSv ar didesnę kaupiamąją efektingą dozę. Šios stebėsenos būtinybė įvertinama pagal kriterijus, nurodytus Lietuvos higienos normos HN 112:2019 „Vidinės apšvitos stebėsenos reikalavimai“ 5 priede. Išmatavus

padidėjusį oro, paviršiaus ar odos radioaktyvų užterštumą, atliekant darbus su didesniais nei įprastiniais radionuklidų aktyvumais, arba įtarus galimą padidėjusią darbuotojo vidinę apšvitą, nedelsiant turi būti išmatuojamas radionuklidų aktyvumas darbuotojo kūne ar atskiruose organuose ir įvertinama gauta vidinės apšvitos dozė.

26. Vidinės apšvitos stebėsenos matavimo metodai nurodyti Lietuvos higienos normos HN 112:2019 „Vidinės apšvitos stebėsenos reikalavimai“ VII skyriuje.

27. Skydliaukės vidinės apšvitos stebėseną atliekama:

27.1. darbuotojui, nuolat dirbančiam su atviraisiais I-131 arba I-125 šaltiniais, kai šių radionuklidų aktyvumas vienos bet kurios darbo dienos metu siekia 1 GBq, kas 30 dienų;

27.2. darbuotojui, dirbančiam su I-131 arba I-125 tam tikrais periodais (savaite, 10 dienų ir kt.) ir esant Taisyklių 27.1 papunktyje nurodytam aktyvumui, baigus darbą per 24–72 val.

28. Vidinės apšvitos dozių įvertinimas atliekamas, kai išmatuotas radionuklidų aktyvumas (M) biologiniuose mėginiuose, kūne ar atskiruose organuose yra didesnis už vidinės apšvitos stebėsenos kritinę reikšmę  $M_C$ . Kai kurių radionuklidų vidinės apšvitos stebėsenos kritinės reikšmės  $M_C$  pateiktos Taisyklių 7 priede. Radionuklidų, kurių vidinės apšvitos stebėsenos kritinės reikšmės  $M_C$  nepateiktos Taisyklių 7 priede, vidinės apšvitos stebėsenos kritinės reikšmės  $M_C$  apskaičiuojamos pagal formulę:

$$M_c = \frac{10^{-4} \cdot m(T/2)}{e(50)} \cdot \frac{T}{365},$$

čia:

$M_C$  – vidinės apšvitos stebėsenos kritinė reikšmė;

$T$  – išmatuoto radionuklido aktyvumo vidinės apšvitos stebėsenos periodas;

$m(T/2)$  – išlikos ar išskyrimo funkcijos vertės (Bq/įterpio Bq) laiko momentu  $t = T/2$ ;

$e(50)$  – kaupiamosios efektinės dozės koeficientas radionuklido įterpiui sivertais bekereliui (Sv/Bq). Šio koeficiento reikšmės pateiktos Lietuvos higienos normos HN 112:2019 „Vidinės apšvitos stebėsenos reikalavimai“ 1 priede.

29. Kai išmatuotas radionuklidų aktyvumas (M):

29.1.  $M < M_C$  laikoma, kad gauta vidinės apšvitos dozė dėl radionuklidų įterpio yra mažesnė nei 0,1 mSv, ir tolesnis šios dozės apskaičiavimas nėra būtinas;

29.2.  $M > M_C$  turi būti apskaičiuotos vidinės apšvitos dozės pagal Lietuvos higienos normos HN 112:2019 „Vidinės apšvitos stebėsenos reikalavimai“ 4 priedą. Kai apskaičiuota vidinės apšvitos dozė yra didesnė nei 1 mSv, atliekami papildomi vidinės apšvitos matavimai pagal Lietuvos higienos normos HN 112:2019 „Vidinės apšvitos stebėsenos reikalavimai“ 6 priede nurodytus vidinės apšvitos stebėsenos periodus ir kartu su RSC atliekamas tikslesnis vidinės apšvitos dozės įvertinimas.

30. Kai išmatuotas radionuklidų, esančių kūne ar atskiruose jo organuose bei biologiniuose mėginiuose, aktyvumas 10 kartų didesnis už vidinės apšvitos stebėsenos kritinę reikšmę, nurodytą Taisyklių 7 priede arba apskaičiuotą pagal Taisyklių 28 punkte nurodytą formulę, veiklos vykdytojas praneša RSC Taisyklių 23 punkte nustatyta tvarka.

#### IV SKYRIUS

### DARBUOTOJŲ APŠVITOS IR DARBO VIETŲ STEBĖSENŲ DUOMENŲ REGISTRAVIMAS IR SAUGOJIMAS

31. Veiklos vykdytojai turi registruoti darbuotojų apšvitos ir darbo vietų stebėsenų duomenis, su jais tiesiogiai arba per atstovus supažindinti darbuotojus ir pildyti Apšvitą patiriančio darbuotojo profesinės apšvitos dozių pasą (Taisyklių 8 priedas).

32. Veiklos vykdytojai privalo paskirti asmenį, atsakingą už Apšvitą patiriančio darbuotojo profesinės apšvitos dozių pasą pildymą bei darbuotojų apšvitos ir darbo vietų stebėsenų duomenų registravimą, įvertinimą, saugojimą ir darbuotojų supažindinimą su jais. Šios funkcijos gali būti priskirtos asmeniui, atsakingam už radiacinę saugą.

33. Registruojami šie darbuotojų apšvitos stebėsenos duomenys:

33.1. duomenys apie darbuotoją:

33.1.1. darbuotojo vardas ir pavardė (kitos pavardės, tarp jų ir mergautinė pavardė);

33.1.2. pilietybė;

33.1.3. gimimo data;

33.1.4. asmens kodas;

33.1.5. lytis;

33.1.6. darbovietės pavadinimas ir jos adresas;

33.1.7. profesija ir pareigos;

33.1.8. kategorija (A ar B);

33.1.9. darbo, susijusio su jonizuojančiąja spinduliuote, pradžios ir pabaigos datos;

33.1.10. darbuotojo apšvitos stebėsenos pradžios ir pabaigos datos;

33.2. duomenys apie apšvitą:

33.2.1. išorinės apšvitos:

33.2.1.1.  $H_p(10)$  – individualiosios dozės ekvivalentas, skirtas išorinės apšvitos efektinei dozei įvertinti;

33.2.1.2.  $H_p(0,07)$  – individualiosios dozės ekvivalentas, skirtas galūnių lygiavertei dozei įvertinti;

33.2.1.3.  $H_p(3)$  – individualiosios dozės ekvivalentas, skirtas akies lęšiuko lygiavertei dozei įvertinti;

33.2.1.4. gautos išorinės apšvitos lygiavertė ir efektinė dozės;

33.2.1.5. matavimo rezultatų įvertinimas ir prognozavimas;

33.2.2. vidinės apšvitos:

33.2.2.1. matavimo metodas;

33.2.2.2. matavimo laikas;

33.2.2.3. išmatuoti dydžiai;

33.2.2.4. apskaičiuotas įterpis;

33.2.2.5. gautos kaupiamosios lygiavertė ir efektinė dozės;

33.2.2.6. skaičiavimo metodika ir (ar) kompiuterinė programa, naudota kaupiamajai lygiavertei ir (ar) efektinei dozei įvertinti;

33.2.3. gautos metinės efektinė ir lygiavertė dozės. Darbuotojo, kuris darbo su šaltiniais metu yra veikiamas išorinės ir vidinės apšvitos, gautą metinę bendrąją efektinę dozę sudaro išorinės apšvitos efektinės dozės ir vidinės apšvitos kaupiamosios efektinės dozės suma.

34. Darbuotojui dozimetra pametus, sugadinus, dirbtinai apšvitinus arba kai dėl kitų priežasčių nėra duomenų apie išorinės apšvitos lygiavertes ir efektingas dozes, skaičiuojama per paskutinius 12 mėnesių gauta išorinės apšvitos vidutinė efektinė dozė. Jeigu tokių duomenų nėra, skaičiuojama išorinės apšvitos vidutinė efektinė dozė, kurią gauna tą patį darbą dirbantis darbuotojas.

35. Registruojami šie darbo vietų stebėsenos duomenys:

35.1. šaltinio pavadinimas ir tipas (nurodyti radionuklidus, jeigu jie įeina į šaltinio sudėtį);

35.2. šaltinio aktyvumas, išskyrus jonizuojančiosios spinduliuotės generatorius;

35.3. jonizuojančiosios spinduliuotės rūšis;

- 35.4. jonizuojančiosios spinduliuotės energija arba didžiausia jonizuojančiosios spinduliuotės generatoriaus įtampa;
  - 35.5. matavimų vietos;
  - 35.6. matavimų data;
  - 35.7. matavimų prietaisai;
  - 35.8. matavimų metodai;
  - 35.9. išmatuoti dydžiai;
  - 35.10. matavimo rezultatų įvertinimas ir prognozavimas;
  - 35.11. matavimus atlikusio asmens vardas, pavardė. Matavimus atlikęs asmuo pasirašo;
  - 35.12. matavimo rezultatų įvertinimą ir prognozavimą atlikusio asmens vardas, pavardė.
- Matavimo rezultatų įvertinimą ir prognozavimą atlikęs asmuo pasirašo.
36. Darbuotojų apšvitos ir darbo vietų stebėsenos duomenys saugomi Lietuvos higienos normoje HN 73:2018 „Pagrindinės radiacinės saugos normos“ nustatyta tvarka.

## **V SKYRIUS**

### **BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

37. Veiklos vykdytojai turi tvarkyti darbuotojų asmens duomenis, nurodytus Taisyklių 33 punkte, siekdami kontroliuoti darbuotojų gautą apšvitą, kad nebūtų viršijami tirtinieji lygiai ir ribinės dozės, bei įvertinti darbuotojams taikomų radiacinės saugos priemonių efektyvumą ir radiacinės saugos požiūriu sukurti saugias darbo sąlygas, taip pat supažindinti darbuotojus su jų apšvitos stebėsenos duomenimis. Asmens duomenys tvarkomi laikantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose asmens duomenų apsaugą, nustatytų reikalavimų.

---

Apšvitą patiriančių darbuotojų apšvitos ir  
darbo vietų stebėsenų atlikimo taisyklių  
1 priedas

**DARBUOTOJŲ APŠVITOS IR DARBO VIETŲ STEBĖSENŲ ATLIKIMO DAŽNIS, APIMTYS IR ATLIKIMO VIETOS, DIRBANT SU ATVIRAISIAIS ŠALTINIAIS**

| Veikla su šaltiniais                                                               | Matuojami dydžiai        |                                                                     |                                                                                   |                             |               |                             |                                          |              |                        |                                       |                    |                                                  |                                          |                                                |                                  |                        |                                          |                      |                                |                                                         |                                                |                                          |                                                      |
|------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|---------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|---------------|-----------------------------|------------------------------------------|--------------|------------------------|---------------------------------------|--------------------|--------------------------------------------------|------------------------------------------|------------------------------------------------|----------------------------------|------------------------|------------------------------------------|----------------------|--------------------------------|---------------------------------------------------------|------------------------------------------------|------------------------------------------|------------------------------------------------------|
|                                                                                    | Dozės galia <sup>1</sup> |                                                                     |                                                                                   |                             |               |                             |                                          |              |                        |                                       |                    | Paviršiaus radioaktyvūs užterštumas              |                                          |                                                |                                  |                        |                                          |                      | Išorinė apšvita                |                                                         |                                                | Vidinė apšvita                           |                                                      |
|                                                                                    | Kontroliuojamoji zona    |                                                                     |                                                                                   |                             |               |                             |                                          |              |                        |                                       |                    | Kontroliuojamoji zona                            |                                          |                                                |                                  |                        |                                          | Stebimoji zona       | Viso kūno                      | Akių                                                    | Galūnių                                        | Gama radionuklidų aktyvumas skydliaukėje | Radionuklidų aktyvumo koncentracija ore <sup>3</sup> |
|                                                                                    | Darbo vietose            | Šaltinių saugyklose                                                 | Radioaktyviųjų atliekų saugyklose                                                 | Šaltinių fasavimo patalpose | Procedūrinėje | Šaltinių priėmimo patalpose | Palatose                                 | Plovyklose   | Pacientų patalynė      | Transportavimo (saugojimo) kontenerių | Stebimoji zona     | Patalpų, indų, traukos spintų, darbinių paviršių | Individualiųjų apsaugos priemonių, rankų | Išnešamų, išvežamų daiktų, įrenginių           | Radioaktyviųjų atliekų saugyklos | Pacientų patalynė      | Palatose                                 | Patalpų ir daiktų    |                                |                                                         |                                                |                                          |                                                      |
| 1                                                                                  | 2                        | 3                                                                   | 4                                                                                 | 5                           | 6             | 7                           | 8                                        | 9            | 10                     | 11                                    | 12                 | 13                                               | 14                                       | 15                                             | 16                               | 17                     | 18                                       | 19                   | 20                             | 21                                                      | 22                                             | 24                                       | 25                                                   |
| 1. Veikla su atviraisiais šaltiniais, naudojamais gydymui branduolinėje medicinoje |                          | primant į saugyklą šaltinius, bet ne rečiau kaip 1 kartą per mėnesį | primant į/atiduodant iš saugyklos atliekas, bet ne rečiau kaip 1 kartą per mėnesį | baigus darbą                | baigus darbą  | priėmus šaltinius           | išrašius pacientą ir dezaktyvavus palatą | baigus darbą | atiduodant į skalbyklą | grąžinant tiekėjui                    | 1 kartą per mėnesį | baigus darbą                                     | baigus darbą                             | išnešant, išvežant iš kontroliuojamosios zonos | 1 kartą per ketvirtį             | atiduodant į skalbyklą | išrašius pacientą ir dezaktyvavus palatą | 1 kartą per ketvirtį | keičiant dozimetrus kas 3 mėn. | esant Taisyklių 15 ir 17 punktuose nustatytoms sąlygoms | esant Taisyklių 15 punkte nustatytoms sąlygoms | Taisyklių 27 punkte nustatyta tvarka     | 2 kartus per metus kontroliuojamojoje zonoje         |

|                                                                                                             |                   |                                                                                     |                                                                                     |              |              |                   |   |              |    |                    |                    |              |              |                                                |                      |    |    |                      |                                                                                 |                                                         |                                                |                                      |                                              |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|-------------------|---|--------------|----|--------------------|--------------------|--------------|--------------|------------------------------------------------|----------------------|----|----|----------------------|---------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|------------------------------------------------|--------------------------------------|----------------------------------------------|
| 2. Veikla su atviraisiais šaltiniais, naudojamais diagnostikai branduolinėje medicinoje                     |                   | primant į saugyklą šaltinius, bet ne rečiau kaip 1 kartą per mėnesį                 | primant į/atiduodant iš saugyklos atliekas, bet ne rečiau kaip 1 kartą per mėnesį   | baigus darbą | baigus darbą | priėmus šaltinius |   | baigus darbą |    | grąžinant tiekėjui | 1 kartą per mėnesį | baigus darbą | baigus darbą | išnešant, išvežant iš kontroliuojamosios zonos | 1 kartą per ketvirtį |    |    | 1 kartą per ketvirtį | keičiant dozimetrus kas 3 mėn.                                                  | esant Taisyklių 15 ir 17 punktuose nustatytoms sąlygoms | esant Taisyklių 15 punkte nustatytoms sąlygoms | Taisyklių 27 punkte nustatyta tvarka | 2 kartus per metus kontroliuojamojoje zonoje |
| 1                                                                                                           | 2                 | 3                                                                                   | 4                                                                                   | 5            | 6            | 7                 | 8 | 9            | 10 | 11                 | 12                 | 13           | 14           | 15                                             | 16                   | 17 | 18 | 19                   | 20                                                                              | 21                                                      | 22                                             | 23                                   | 24                                           |
| 3. Veikla su atviraisiais šaltiniais, naudojamais diagnostikai branduolinėje medicinoje ( <i>in vitro</i> ) | 1 kartą per metus | 1 kartą per metus                                                                   | 1 kartą per metus                                                                   |              |              |                   |   |              |    |                    | 1 kartą per metus  | baigus darbą |              |                                                |                      |    |    |                      | keičiant dozimetrus kas 3 mėn. Stebėsena gali būti nutraukta gavus RSC sutikimą |                                                         |                                                |                                      |                                              |
| 4. Veikla su atviraisiais šaltiniais, naudojamais moksle, pramonėje ir kt. srityse <sup>2</sup>             |                   | primant į/išduodant iš saugyklos šaltinius, bet ne rečiau kaip 1 kartą per ketvirtį | primant į/atiduodant iš saugyklos atliekas, bet ne rečiau kaip 1 kartą per ketvirtį | baigus darbą |              | priėmus šaltinius |   | baigus darbą |    |                    | 1 kartą per metus  | baigus darbą | baigus darbą | išnešant, išvežant iš kontroliuojamosios zonos | 1 kartą per ketvirtį |    |    |                      | keičiant dozimetrus kas 3 mėn. Stebėsena gali būti nutraukta gavus RSC sutikimą |                                                         |                                                |                                      |                                              |

<sup>1</sup>Dozės galios matavimus būtina atlikti tik tuo atveju, jei vykdant veiklą naudojami gama jonizuojančiąją spinduliuotę skleidžiantys radionuklidai.

<sup>2</sup>Darbo vietų stebėsena gali būti griežtinama, atsižvelgus į naudojamų radionuklidų aktyvumus.

<sup>3</sup>Neatliekama, kai darbuotojo vidinė apšvita gali būti įvertinta kitais metodais arba kai turima duomenų, kad radioaktyvioji medžiaga yra nelaki, arba jei radioaktyviosios medžiagos pusėjimo trukmė mažesnė nei laikas, reikalingas mėginiui iki jo tyrimo vietos pristatyti.

Apšvitą patiriančių darbuotojų apšvitos ir  
darbo vietų stebėsenų atlikimo taisyklių  
2 priedas

**DARBUOTOJŲ APŠVITOS IR DARBO VIETŲ STEBĖSENŲ ATLIKIMO DAŽNIS, APIMTYS IR ATLIKIMO VIETOS, DIRBANT SU SPINDULINĖS TERAPIJOS  
IR APŠVITINIMO ĮRENGINIAIS**

| Veikla su šaltiniais                                                                              | Matuojami dydžiai                                          |          |                     |               |                   |                                                             |                                                        |                                         |                            |                                      |                                         |                                    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|----------|---------------------|---------------|-------------------|-------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|-----------------------------------------|----------------------------|--------------------------------------|-----------------------------------------|------------------------------------|
|                                                                                                   | Dozės galia                                                |          |                     |               |                   |                                                             | Paviršiaus radioaktyvusis užterštumas                  |                                         |                            |                                      |                                         | Išorinė apšvita                    |
|                                                                                                   | Kontroliuojamoji zona                                      |          |                     |               | Stebimoji zona    | Aplinkoje, kurioje gali būti žmonių (stogas, laukas ir kt.) | Šaltinių apsauginio konteinerio paviršius <sup>1</sup> | Ra <sup>226</sup> šaltinių <sup>2</sup> | Šaltinių įvedimo įrenginių | Šaltinių ruošimo procedūroms įrankių | Transportavimo ir saugojimo konteinerių | Viso kūno                          |
|                                                                                                   | 1 m atstumu nuo šaltinio apsauginio konteinerio paviršiaus | Palatose | Šaltinių saugyklose | Procedūrinėje |                   |                                                             |                                                        |                                         |                            |                                      |                                         |                                    |
| 1                                                                                                 | 2                                                          | 3        | 4                   | 5             | 6                 | 7                                                           | 8                                                      | 9                                       | 10                         | 11                                   | 12                                      | 13                                 |
| 1. Veikla su uždaraisiais šaltiniais, esančiais spindulinės terapijos įrenginiuose                | 1 kartą per metus                                          |          |                     |               | 1 kartą per metus | 1 kartą per metus                                           | 1 kartą per metus                                      |                                         |                            |                                      | grąžinant tiekėjui <sup>3</sup>         | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius |
| 2. Veikla su uždaraisiais šaltiniais, esančiais didelės dozės galios brachiterapijos įrenginiuose | 1 kartą per metus                                          |          |                     |               | 1 kartą per metus | 1 kartą per metus                                           |                                                        |                                         | 1 kartą per ketvirtį       |                                      | grąžinant tiekėjui                      | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius |
| 1                                                                                                 | 2                                                          | 3        | 4                   | 5             | 6                 | 7                                                           | 8                                                      | 9                                       | 10                         | 11                                   | 12                                      | 13                                 |

|                                                                                                              |                   |                                            |                    |                                       |                     |                     |                   |                   |    |                          |                    |                                                                                      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|--------------------------------------------|--------------------|---------------------------------------|---------------------|---------------------|-------------------|-------------------|----|--------------------------|--------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|
| 3. Veikla su uždaraisiais šaltiniais, esančiais mažos dozės galios brachiterapijos įrenginiuose              |                   | įvedus šaltinį ir po kiekvienos procedūros | 2 kartus per metus | po kiekvienos <sup>4</sup> procedūros | 1 kartą per metus   |                     |                   | 1 kartą per metus |    | po kiekvienos procedūros | grąžinant tiekėjui | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius. Stebėsena gali būti nutraukta gavus RSC sutikimą |
| 4. Veikla su rentgenoterapijos įrenginiais, kurių anodinė įtampa $\geq 150$ kV, ir linijiniais greitintuvais |                   |                                            |                    |                                       | 1 kartą per metus   | 1 kartą per metus   |                   |                   |    |                          |                    | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius                                                   |
| 5. Veikla su rentgenoterapijos įrenginiais, kurių anodinė įtampa $\leq 150$ kV                               |                   |                                            |                    |                                       | 1 kartą per 2 metus | 1 kartą per 2 metus |                   |                   |    |                          |                    | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius. Stebėsena gali būti nutraukta gavus RSC sutikimą |
| 6. Veikla su uždaraisiais šaltiniais, esančiais apšvitinimo įrenginiuose <sup>5</sup>                        | 1 kartą per metus |                                            |                    |                                       | 1 kartą per metus   |                     | 1 kartą per metus |                   |    |                          |                    | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius. Stebėsena gali būti nutraukta gavus RSC sutikimą |
| 1                                                                                                            | 2                 | 3                                          | 4                  | 5                                     | 6                   | 7                   | 8                 | 9                 | 10 | 11                       | 12                 | 13                                                                                   |

|                                           |                   |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |                                                                                            |
|-------------------------------------------|-------------------|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--------------------------------------------------------------------------------------------|
| 7. Veikla su švitinimo rentgeno aparatais | 1 kartą per metus |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius.<br>Stebėsena gali būti nutraukta gavus<br>RSC sutikimą |
|-------------------------------------------|-------------------|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--------------------------------------------------------------------------------------------|

<sup>1</sup>Tikrinama taip, kad būtų galima nustatyti įrangoje esančio šaltinio hermetiškumą.

<sup>2</sup>Gali būti matuojamas radono tūrinis aktyvumas šaltinių saugyklose.

<sup>3</sup>Taikoma tuo atveju, jei spindulinei terapijai naudojami uždarieji jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniai.

<sup>4</sup>Matavimai atliekami ir tais atvejais, kai norima įsitikinti, kad šaltiniai neprarasti.

<sup>5</sup>Darbo vietų stebėsena gali būti griežtinama, atsižvelgus į naudojamų šaltinių aktyvumą.

Apšvitą patiriančių darbuotojų apšvitos ir  
darbo vietų stebėsenų atlikimo taisyklių  
3 priedas

**DARBUOTOJŲ APŠVITOS IR DARBO VIETŲ STEBĖSENŲ ATLIKIMO DAŽNIS, APIMTYS IR ATLIKIMO VIETOS, DIRBANT SU UŽDARAISIAIS  
JONIZUOJANČIOSIOS SPINDULIUOTĖS ŠALTINIAIS, NAUDOJAMAIŠ PRAMONĖJE, MOKSLE, MOKYME IR KITUR, IŠSKYRUS MEDICINĄ**

| Veikla su šaltiniais                                                                                       | Matuojami dydžiai                                                              |                                          |                                              |                            |                                                            |                          |                     |                                     |                                                         |                                        |                   |             |                                         |                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|----------------------------------------------|----------------------------|------------------------------------------------------------|--------------------------|---------------------|-------------------------------------|---------------------------------------------------------|----------------------------------------|-------------------|-------------|-----------------------------------------|------------------------------------|
|                                                                                                            | Dozės galia <sup>1</sup>                                                       |                                          |                                              |                            |                                                            |                          |                     | Paviršiaus radioaktyvūs užterštumas |                                                         |                                        |                   |             |                                         | Išorinė apšvita                    |
|                                                                                                            | Kontroliuojamoji zona                                                          |                                          |                                              |                            |                                                            |                          | Stebimoji zona      | Šaltinių keitimo įrangos            | Šaltinių apsauginio konteinerio paviršiaus <sup>2</sup> | Kontroliuojamoji zona                  |                   |             | Transportavimo ir saugojimo konteinerių | Viso kūno                          |
|                                                                                                            | Darbo vietose                                                                  | Prie šaltinio apsaugos paviršiaus (5 cm) | 1 m atstumu nuo šaltinio apsaugos paviršiaus | Šaltinių keitimo patalpoje | Šaltinių saugykloje                                        | Transportavimo priemonių |                     |                                     |                                                         | Šaltinių keitimo patalpų               | Šaltinių saugyklų | Darbo vietų |                                         |                                    |
| 1                                                                                                          | 2                                                                              | 3                                        | 4                                            | 5                          | 6                                                          | 7                        | 8                   | 9                                   | 10                                                      | 11                                     | 12                | 13          | 14                                      | 15                                 |
| 1. Veikla su šaltiniais, esančiais gama radiografuose, F klasės (stacionariuosiuose)                       |                                                                                |                                          | 1 kartą per metus                            |                            |                                                            |                          | 1 kartą per metus   |                                     | 1 kartą per metus                                       |                                        |                   |             | grąžinant tiekėjui                      | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius |
| 2. Veikla su šaltiniais, esančiais gama radiografuose, P ir M klasės (nešiojamuosiuose ir kilnojamosiuose) | nustatant kontroliuojamosios zonos ribas ir grąžinant šaltinį į nedarbo padėtį | pakeitus šaltinį                         | pakeitus šaltinį                             | pakeitus šaltinį           | grąžinant šaltinį, bet ne rečiau kaip 1 kartą per ketvirtį | įkrovus šaltinį          | nustatant jos ribas | 1 kartą per metus                   | 1 kartą per metus                                       | nustačius, kad užteršta keitimo įranga | 1 kartą per metus |             | grąžinant tiekėjui                      | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius |

|                                                                                                                                                                 |                    |                     |                     |   |                     |   |                   |   |                     |    |                    |                     |                    |                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|---------------------|---------------------|---|---------------------|---|-------------------|---|---------------------|----|--------------------|---------------------|--------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|
| 3. Veikla su etaloniniais (kalibraciniais) šaltiniais (priskirtais I ir II radioaktyviųjų šaltinių pavojingumo kategorijoms (toliau – pavojingumo kategorijos)) | 2 kartus per metus |                     | 2 kartus per metus  |   | 2 kartus per metus  |   | 1 kartą per metus |   | 1 kartą per metus   |    | 1 kartą per metus  | 1 kartą per metus   | grąžinant tiekėjui | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius                                                   |
| 1                                                                                                                                                               | 2                  | 3                   | 4                   | 5 | 6                   | 7 | 8                 | 9 | 10                  | 11 | 12                 | 13                  | 14                 | 15                                                                                   |
| 4. Veikla su etaloniniais (kalibraciniais) šaltiniais (priskirtais III ir IV pavojingumo kategorijoms)                                                          | 1 kartus per metus |                     | 1 kartus per metus  |   | 1 kartus per metus  |   |                   |   | 1 kartus per metus  |    | 1 kartus per metus | 1 kartus per metus  | grąžinant tiekėjui | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius. Stebėsena gali būti nutraukta gavus RSC sutikimą |
| 5. Veikla su etaloniniais (kalibraciniais) šaltiniais (priskirtais V pavojingumo kategorijai)                                                                   |                    | 1 kartą per 2 metus | 1 kartą per 2 metus |   |                     |   |                   |   | 1 kartą per 2 metus |    |                    | 1 kartą per 2 metus |                    |                                                                                      |
| 6. Veikla su šaltiniais, esančiais matavimo įrenginiuose (priskirtais III pavojingumo kategorijai); lygio, tankio ir kt. matuokliuose                           |                    | 1 kartą per 2 metus | 1 kartą per 2 metus |   | 1 kartą per 2 metus |   |                   |   | 1 kartą per 2 metus |    |                    |                     | grąžinant tiekėjui | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius                                                   |



<sup>1</sup>Dozės galios matavimus būtina atlikti tik tuo atveju, jei naudojami gama spinduliuotę skleidžiantys radionuklidai.

<sup>2</sup>Tikrinama taip, kad būtų galima nustatyti įrangoje esančio šaltinio sandarumą.

---

Apšvitą patiriančių darbuotojų apšvitos ir darbo vietų stebėsenų atlikimo taisyklių 4 priedas

DARBUOTOJŲ APŠVITOS IR DARBO VIETŲ STEBĖSENŲ ATLIKIMO DAŽNIS, APIMTYS IR ATLIKIMO VIETOS, DIRBANT SU JONIZUOJANČIOSIOS SPINDULIUOTĖS GENERATORIAIS

| Veikla su šaltiniais                                                                                                                                                                      | Matuojami dydžiai     |                                          |                                              |                                                  |                     |                                                                                 |                                                         |                                                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|------------------------------------------|----------------------------------------------|--------------------------------------------------|---------------------|---------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                           | Dozės galia           |                                          |                                              |                                                  |                     | Išorinė apšvita                                                                 |                                                         |                                                |
|                                                                                                                                                                                           | Kontroliuojamoji zona |                                          |                                              |                                                  | Stebimoji zona      | Viso kūno                                                                       | Akių                                                    | Galūnių                                        |
|                                                                                                                                                                                           | Darbo vietose         | Prie šaltinio apsaugos paviršiaus (5 cm) | 1 m atstumu nuo šaltinio apsaugos paviršiaus | Už stacionarių ir nestacionarių saugos priemonių |                     |                                                                                 |                                                         |                                                |
| 1                                                                                                                                                                                         | 2                     | 3                                        | 4                                            | 5                                                | 6                   | 7                                                                               | 9                                                       | 10                                             |
| 1. Veikla su rentgenodiagnostikos įrenginiais (išskyrus angiografijos, dantų rentgenodiagnostikos, kilnojamuosius ar nešiojamuosius rentgenografijos ir kaulų densitometrijos įrenginius) | 1 kartą per 2 metus   |                                          |                                              | 1 kartą per 2 metus                              | 1 kartą per 2 metus | keičiant dozimetrus kas 3 mėn. Stebėsena gali būti nutraukta gavus RSC sutikimą |                                                         |                                                |
| 2. Veikla su angiografijos įrenginiais                                                                                                                                                    | 1 kartą per 2 metus   |                                          |                                              | 1 kartą per 2 metus                              | 1 kartą per 2 metus | keičiant dozimetrus kas mėnesį arba kaip nustatyta Taisyklių 20.1 papunktyje    | esant Taisyklių 15 ir 17 punktuose nustatytoms sąlygoms | esant Taisyklių 15 punkte nustatytoms sąlygoms |

|                                                                              |                     |   |                     |                     |                     |                                                                                         |   |    |
|------------------------------------------------------------------------------|---------------------|---|---------------------|---------------------|---------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|---|----|
| 3. Veikla su dantų rentgenodiagnostikos įrenginiais                          | 1 kartą per 3 metus |   |                     | 1 kartą per 3 metus | 1 kartą per 3 metus | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius.<br>Stebėsena gali būti nutraukta gavus RSC sutikimą |   |    |
| 1                                                                            | 2                   | 3 | 4                   | 5                   | 6                   | 7                                                                                       | 9 | 10 |
| 4. Veikla su kilnojamaisiais ar nešiojamaisiais rentgenografijos įrenginiais | 1 kartą per 2 metus |   | 1 kartą per 2 metus |                     |                     | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius.<br>Stebėsena gali būti nutraukta gavus RSC sutikimą |   |    |
| 5. Veikla su kaulų densitometrijos įrenginiais, kurių anodinė įtampa >70 kV  | 1 kartą per 3 metus |   |                     | 1 kartą per 3 metus |                     | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius.<br>Stebėsena gali būti nutraukta gavus RSC sutikimą |   |    |
| 6. Veikla su kaulų densitometrijos įrenginiais, kurių anodinė įtampa ≤70 kV  | 1 kartą per 3 metus |   |                     | 1 kartą per 3 metus |                     |                                                                                         |   |    |
| 7. Veikla su rentgeno radiografais, F klasės (stacionariaisiais)             | 1 kartą per metus   |   |                     |                     | 1 kartą per metus   | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius                                                      |   |    |

|                                                                                                                                                               |                                          |                     |                     |   |                                                        |                                                                                      |   |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|---------------------|---------------------|---|--------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|---|----|
| 8. Veikla su rentgeno radiografais, P ir M klasės (nešiojamaisiais ir kilnojamaisiais)                                                                        | nustatant kontroliuojamosios zonos ribas |                     |                     |   | nustatant ribas                                        | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius                                                   |   |    |
| 9. Veikla su bagažo saugumo rentgeno kontrolės prietaisais                                                                                                    | 1 kartą per 3 metus                      | 1 kartą per 3 metus | 1 kartą per 3 metus |   |                                                        |                                                                                      |   |    |
| 1                                                                                                                                                             | 2                                        | 3                   | 4                   | 5 | 6                                                      | 7                                                                                    | 9 | 10 |
| 10. Veikla su krovinių kontrolės prietaisais (krovinių ir kitų transporto priemonių patikros sistemomis, geležinkelio riedmenų rentgeno kontrolės sistemomis) | 1 kartą per metus <sup>1</sup>           |                     |                     |   | 1 kartą per metus (ties kontroliuojamosios zonos riba) | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius. Stebėsena gali būti nutraukta gavus RSC sutikimą |   |    |
| 11. Veikla su lygio, tankio ir kt. rentgeno matuokliais                                                                                                       |                                          | 1 kartą per 3 metus | 1 kartą per 3 metus |   |                                                        |                                                                                      |   |    |
| 12. Veikla su šaltinę rentgeno spinduliuotę generuojančiais prietaisais                                                                                       | 1 kartą per 4 metus                      | 1 kartą per 4 metus | 1 kartą per 4 metus |   |                                                        |                                                                                      |   |    |
| 13. Veikla su fluorescenciniais rentgeno spektrometrais                                                                                                       | 1 kartą per 4 metus                      | 1 kartą per 4 metus | 1 kartą per 4 metus |   |                                                        |                                                                                      |   |    |

|                                                                                                                                                                     |                     |                     |                     |  |  |  |  |  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|---------------------|---------------------|--|--|--|--|--|
| 14. Veikla su rentgeno optikos įrenginiais, svetimkūnių paieškos sistemomis, rentgeno analizatoriais ir uždaro tipo rentgeno įrenginiais, skirtais kokybės patikrai | 1 kartą per 3 metus | 1 kartą per 3 metus | 1 kartą per 3 metus |  |  |  |  |  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|---------------------|---------------------|--|--|--|--|--|

<sup>1</sup>Taikoma toms krovinių kontrolės sistemoms, kuriose darbuotojo darbo vieta įrengta kontroliuojamojoje zonoje.

Apšvitą patiriančių darbuotojų apšvitos ir darbo vietų stebėsenų atlikimo taisyklių 5 priedas

DARBUOTOJŲ APŠVITOS IR DARBO VIETŲ STEBĖSENŲ ATLIKIMO DAŽNIS, APIMTYS IR ATLIKIMO VIETOS PARDUODANT, PRIŽIŪRINT, REMONTUOJANT, MONTUOJANT AR VEŽANT ŠALTINIUS, DIRBANT SU GAMTINĖS KILMĖS ŠALTINIAIS AR JONIZUOJANČIOSIOS SPINDULIUOTĖS APLINKOJE, TVARKANT RADIOAKTYVIAŠIAS ATLIEKAS

| Veikla su šaltiniais                                                 | Matuojami dydžiai                                                                                            |                                   |                                                        |                                        |                |                                                  |                                        |                                      |                                  |                   |                                                                                      |                |
|----------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|--------------------------------------------------------|----------------------------------------|----------------|--------------------------------------------------|----------------------------------------|--------------------------------------|----------------------------------|-------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|----------------|
|                                                                      | Dozės galia <sup>1</sup>                                                                                     |                                   |                                                        |                                        |                | Paviršiaus radioaktyvūs užterštumas              |                                        |                                      |                                  |                   | Išorinė apšvita                                                                      | Vidinė apšvita |
|                                                                      | Kontroliuojamoji zona                                                                                        |                                   |                                                        |                                        | Stebimoji zona | Kontroliuojamoji zona                            |                                        |                                      |                                  | Stebimoji zona    | Viso kūno                                                                            |                |
|                                                                      | Darbo vietose                                                                                                | Radioaktyviųjų atliekų saugyklose | Radioaktyviųjų atliekų priėmimo ir rūšiavimo patalpose | Transportavimo (saugojimo) konteinerių |                | Patalpų, indų, traukos spintų, darbinių paviršių | Individualių apsaugos priemonių, rankų | Išnešamų, išvežamų daiktų, įrenginių | Radioaktyviųjų atliekų saugyklos | Patalpų ir daiktų |                                                                                      |                |
| 1                                                                    | 2                                                                                                            | 3                                 | 4                                                      | 5                                      | 6              | 7                                                | 8                                      | 9                                    | 10                               | 11                | 12                                                                                   | 13             |
| 1. Šaltinių prekyba                                                  |                                                                                                              |                                   |                                                        |                                        |                |                                                  |                                        |                                      |                                  |                   |                                                                                      |                |
| 2. Šaltinių priežiūra, remontas ir montavimas                        |                                                                                                              |                                   |                                                        |                                        |                |                                                  |                                        |                                      |                                  |                   | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius. Stebėseną gali būti nutraukta gavus RSC sutikimą |                |
| 3. I, II, III pavojingumo kategorijų radioaktyviųjų šaltinių vežimas | Matuojama pakrovus radioaktyviųjų šaltinį aplink transporto priemonę ir 2 m atstumu nuo transporto priemonės |                                   |                                                        |                                        |                |                                                  |                                        |                                      |                                  |                   | keičiant dozimetrus kas 3 mėn.                                                       |                |
| 4. IV, V pavojingumo kategorijų radioaktyviųjų šaltinių vežimas      | Matuojama pakrovus radioaktyviųjų šaltinį aplink transporto priemonę ir 2 m atstumu nuo transporto priemonės |                                   |                                                        |                                        |                |                                                  |                                        |                                      |                                  |                   | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius. Stebėseną gali būti nutraukta gavus RSC sutikimą |                |
| 1                                                                    | 2                                                                                                            | 3                                 | 4                                                      | 5                                      | 6              | 7                                                | 8                                      | 9                                    | 10                               | 11                | 12                                                                                   | 13             |

|                                                                                                                                                                                                                   |                   |                                                                                   |              |                    |                    |              |              |                                                |                      |                      |                                                                                      |                                                                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------------|--------------------|--------------|--------------|------------------------------------------------|----------------------|----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|
| 5. Tvarkyti (atlikti pradinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, atlikti pagrindinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, saugoti) radioaktyviausias atliekas                                                         |                   | priimant įatiduodant iš saugyklos atliekas, bet ne rečiau kaip 1 kartą per mėnesį | baigus darbą | 1 kartą per mėnesį | 1 kartą per mėnesį | baigus darbą | baigus darbą | išnešant, išvežant iš kontroliuojamosios zonos | 1 kartą per ketvirtį | 1 kartą per ketvirtį | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius                                                   |                                                                           |
| 6. Veikla jonizuojančiosios spinduliuotės aplinkoje, išskyrus branduolinės energetikos objekte, pas kitą asmenį, turintį licenciją                                                                                |                   |                                                                                   |              |                    |                    |              |              |                                                |                      |                      | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius. Stebėsena gali būti nutraukta gavus RSC sutikimą |                                                                           |
| 7. Veikla su gamtinės kilmės radioaktyviosiomis medžiagomis, nustatyta sveikatos apsaugos ministro, kai tokia veikla nulemia darbuotojų metines efektines dozes, viršijančias 1 mSv                               | 1 kartą per metus |                                                                                   |              |                    |                    |              |              |                                                |                      |                      | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius. Stebėsena gali būti nutraukta gavus RSC sutikimą |                                                                           |
| 8. Darbo vietose, kuriose, nepaisant veiksmų, kurie buvo taikyti optimizuojant radiacinę saugą, metinis vidutinis radono tūrinis aktyvumas ir toliau viršija sveikatos apsaugos ministro nustatytą atskaitos lygį |                   |                                                                                   |              |                    |                    |              |              |                                                |                      |                      |                                                                                      | Matavimai atliekami radono aktyvumo koncentracijai patalpos ore nustatyti |
| 9. Orlaivių įgulų narių metinė efektinė dozė viršija 6 mSv                                                                                                                                                        |                   |                                                                                   |              |                    |                    |              |              |                                                |                      |                      | keičiant dozimetrus kas 3 mėnesius                                                   |                                                                           |

<sup>1</sup>Dozės galios matavimus būtina atlikti tik tuo atveju, jei veikloje naudojami gama spinduliuotę skleidžiantys radionuklidai.

Apšvitą patiriančių darbuotojų  
apšvitos ir darbo vietų stebėsenų  
atlikimo taisyklių  
6 priedas

### **AIŠKINAMOJO RAŠTO TURINYS**

1. Trumpas darbuotojo darbo pobūdžio apibūdinimas.
  2. Dozės galia darbuotojo darbo vietoje ir darbo krūvis per dozometro nešiojimo laikotarpį.  
Nustačius vidinę apšvitą, viršijančią tirtinąjį lygį, nurodomas odos ir darbo vietų paviršiaus radioaktyvusis užterštumas, radionuklidų aktyvumo koncentracija ore.
  3. Dozometro laikymo vieta ne darbo metu.
  4. Numanomos priežastys, kurios lėmė išorinės apšvitos dozę, viršijančią nustatytą tirtinąjį lygį, arba ribinę metinę dozę ar vidinės apšvitos tirtinąjį lygį.
  5. Priemonės, kurių buvo imtasi arba numatoma imtis, kad tai nepasikartotų.
  6. Nurodoma išorinės apšvitos dozė, kurią reikėtų laikyti darbuotojo gauta per dozometro nešiojimo laikotarpį.
-

Apšvitą patiriančių darbuotojų  
apšvitos ir darbo vietų stebėsenų  
atlikimo taisyklių  
7 priedas

**KAI KURIŲ RADIONUKLIDŲ VIDINĖS APŠVITOS STEBĖSENOS KRITINĖS  
REIKŠMĖS (M<sub>C</sub>)**

| Radionuklidas | Sugerties tipas<br>(cheminė forma) | Tiriamas<br>organas/<br>mėginys | Stebėsenos<br>intervalas (d) | Stebėsenos kritinė<br>reikšmė (M <sub>C</sub> ) |
|---------------|------------------------------------|---------------------------------|------------------------------|-------------------------------------------------|
| H-3           | HTO                                | Šlapimas                        | 7<br>14<br>30                | 2 000 Bq/l<br>3 200 Bq/l<br>4 000 Bq/l          |
| Co-60         | M                                  | Visas kūnas                     | 90<br>180<br>360             | 160 Bq<br>230 Bq<br>290 Bq                      |
| Sr-90         | F                                  | Šlapimas                        | 90<br>180<br>360             | 0,4 Bq<br>0,2 Bq<br>0,2 Bq                      |
| I-131         | F                                  | Skydliaukė                      | 7<br>14<br>30                | 18 Bq<br>26 Bq<br>26 Bq                         |
| Cs-137        | F                                  | Visas kūnas                     | 90<br>180<br>360             | 1 200 Bq<br>2 000 Bq<br>2 000 Bq                |
| U-235         | S                                  | Plaučiai                        | 90<br>180<br>360             | 0,2 Bq<br>0,3 Bq<br>0,5 Bq                      |
| Pu-239        | M                                  | Šlapimas                        | 90<br>180<br>360             | 0,007 mBq<br>0,011 mBq<br>0,017 mBq             |

Apšvitą patiriančių darbuotojų  
apšvitos ir darbo vietų stebėsenų  
atlikimo taisyklių  
8 priedas

**(Apšvitą patiriančio darbuotojo profesinės apšvitos dozių paso forma)**

**APŠVITĄ PATIRIANČIO DARBUOTOJO PROFESINĖS APŠVITOS DOZIŲ PASAS**

Apšvitą patiriančio darbuotojo (toliau – darbuotojas) duomenys:

Vardas \_\_\_\_\_

Pavardė \_\_\_\_\_

Kitos pavardės, tarp jų ir mergautinė pavardė \_\_\_\_\_

Pilietybė \_\_\_\_\_

Gimimo data (metai, mėnuo, diena) \_\_\_\_\_

Asmens kodas \_\_\_\_\_

Lytis                      Moteris ☐                      Vyras ☐

Profesija \_\_\_\_\_

Išdavė \_\_\_\_\_

Išdavimo data \_\_\_\_\_

Išdavimo reg. Nr. \_\_\_\_\_

Išdavimo reg. Nr. \_\_\_\_\_

Puslapio Nr. \_\_\_\_\_

## DUOMENYS APIE DARBUOTOJO GAUTAS PROFESINĖS APŠVITOS DOZES (mSv)

[illegible]

<sup>1</sup>Individualiosios dozės ekvivalentas, nulemtas gama, rentgeno ir beta spinduliuotės.

<sup>2</sup>Individualiosios dozės ekvivalentas, nulemtas neutronų spinduliuotės.

<sup>3</sup>Įrašo data ir įrašą užpildžiusio asmens parašas.

Išdavimo reg. Nr. \_\_\_\_\_

Puslapio Nr. \_\_\_\_\_

**DUOMENYS APIE DARBOVIETĘ**

|                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Darbovietės pavadinimas,<br>adresas<br><br>Darbdavio atstovo vardas,<br>pavardė, parašas<br><br>Licencijos/laikinojo leidimo<br>Nr. | Darbo pobūdis (pareigos)<br><br>Kategorija    A <input type="checkbox"/> B <input type="checkbox"/><br><br>Darbuotojo apšvitos<br>stebėsenos<br>pradžia                      pabaiga<br><br>(data)                      (data) | Darbo, susijusio su<br>jonizuojančiosios<br>spinduliuotės apšvita,<br><br>pradžia                      pabaiga<br><br>(data)                      (data) |
| Darbovietės pavadinimas,<br>adresas<br><br>Darbdavio atstovo vardas,<br>pavardė, parašas<br><br>Licencijos/laikinojo leidimo<br>Nr. | Darbo pobūdis (pareigos)<br><br>Kategorija    A <input type="checkbox"/> B <input type="checkbox"/><br><br>Darbuotojo apšvitos<br>stebėsenos<br>pradžia                      pabaiga<br><br>(data)                      (data) | Darbo, susijusio su<br>jonizuojančiosios<br>spinduliuotės apšvita,<br><br>pradžia                      pabaiga<br><br>(data)                      (data) |
| Darbovietės pavadinimas,<br>adresas<br><br>Darbdavio atstovo vardas,<br>pavardė, parašas<br><br>Licencijos/laikinojo leidimo<br>Nr. | Darbo pobūdis (pareigos)<br><br>Kategorija    A <input type="checkbox"/> B <input type="checkbox"/><br><br>Darbuotojo apšvitos<br>stebėsenos<br>pradžia                      pabaiga<br><br>(data)                      (data) | Darbo, susijusio su<br>jonizuojančiosios<br>spinduliuotės apšvita,<br><br>pradžia                      pabaiga<br><br>(data)                      (data) |
| Darbovietės pavadinimas,<br>adresas<br><br>Darbdavio atstovo vardas,<br>pavardė, parašas<br><br>Licencijos/laikinojo leidimo<br>Nr. | Darbo pobūdis (pareigos)<br><br>Kategorija    A <input type="checkbox"/> B <input type="checkbox"/><br><br>Darbuotojo apšvitos<br>stebėsenos<br>pradžia                      pabaiga<br><br>(data)                      (data) | Darbo, susijusio su<br>jonizuojančiosios<br>spinduliuotės apšvita,<br><br>pradžia                      pabaiga<br><br>(data)                      (data) |

**Pakeitimai:**

1.

Radiacinės saugos centras, Įsakymas

Nr. [V-31](#), 2012-02-24, Žin., 2012, Nr. 26-1217 (2012-02-29), i. k. 11200RSISAK0000V-31

Dėl Radiacinės saugos centro direktoriaus 2007 m. lapkričio 16 d. įsakymo Nr. 63 "Dėl Darbuotojų apšvitos ir darbo vietų stebėsenų atlikimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

2.

Radiacinės saugos centras, Įsakymas

Nr. [V-23](#), 2013-04-03, Žin., 2013, Nr. 36-1773 (2013-04-06), i. k. 11300RSISAK0000V-23

Dėl Radiacinės saugos centro direktoriaus 2007 m. lapkričio 16 d. įsakymo Nr. 63 "Dėl Darbuotojų apšvitos ir darbo vietų stebėsenų atlikimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

3.

Radiacinės saugos centras, Įsakymas

Nr. [V-53](#), 2015-07-24, paskelbta TAR 2015-07-27, i. k. 2015-11634

Dėl Radiacinės saugos centro direktoriaus 2007 m. lapkričio 16 d. įsakymo Nr. 63 „Dėl Darbuotojų apšvitos ir darbo vietų stebėsenų atlikimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

4.

Radiacinės saugos centras, Įsakymas

Nr. [V-91](#), 2020-12-29, paskelbta TAR 2020-12-29, i. k. 2020-28936

Dėl Radiacinės saugos centro direktoriaus 2007 m. lapkričio 16 d. įsakymo Nr. 63 „Dėl Darbuotojų apšvitos ir darbo vietų stebėsenų atlikimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo